

vety 1 cit. zák. a ustanovenia tam obsažené sú miernejšie, než ustanovenia, na základe ktorých sudy nižších stolíc odsúdily obžalovaného, preto treba kvalifikovať po účinnosti nového zákona čin obžalovaného podľa vety 1 § 1 nového zákona. Odvolací súd nevyhovet tejto zákonnitej požiadavke, ale potvrdil kvalifikáciu tohoto činu rozsudkom prvostupňového súdu použitú, z čoho je zrejmé, že týmto jeho postupom sa staly rozsudky oboch súdov zmätočné podľa bodu 1 b) § 385 tr. p. v neprospech obžalovaného a že porušený bol zákon v ustanovení § 41 bodu 1 zák. zo dňa 28. júna 1933 č. 108 Sb. z. a n. Preto bolo treba vyhovet opravnému prostriedku pre zachovanie právnej jednotnosti vo smysle § 441 tr. p., generálnou prokuratúrou podanému. A pokiaľ následkom uvedenej mylnej a prísnejšej kvalifikácie stalo sa i vymeranie trestu s porušením zákona v neprospech obžalovaného, bolo treba v smysle posl. odst. § 442 tr. p. zrušiť rozsudky oboch nižších súdov vo výroku o kvalifikácii ustáleného trestného činu a čo do použitého trestu.

Čís. 4922.

Ak nelze zodpovedného redaktora stíhať pre trestné činy v § 1 zák. čís. 124/24 sb. z. a n. označené nielen pre nedostatok úmyselnosti, ale aj pre nedostatok zmocnenia potrebného k stíhaniu dotyčného trestného činu, nelze ho stíhať ani pre opominutie povinnej pečlivosti.

(Rozh. zo dňa 15. februára 1934, Zm IV 647/33.)

Na j v y š š í s ú d preskúmal trestnú vec proti dr. J. U., obžalovanému z priestupku podľa § 6 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n., a na základe verejného pojednávania následkom opravného prostriedku generálneho prokurátora cieľom zachovania právnej jednotnosti vyniesol tento r o z - s u d o k: Opravný prostriedok pre zachovanie právnej jednotnosti, podaný generálnou prokuratúrou podľa § 441 tr. p., sa uznáva základným a vyslovuje sa, že pravoplatným rozsudkom vrchného súdu v Košiciach zo dňa 3. marca 1933 čís. Tko IV 4/32-53 bol porušený zákon v ustanoveniach §§ 4, 42 tr. p. a § 9 čís. 6, § 11 zák. čl. XLI:1914. Podľa § 442-VI. tr. p. zrušuje sa na základe dôvodu zmätočnosti podľa § 385 č. 1 c) tr. p. citovaný rozsudok vrchného súdu v Košiciach v celom rozsahu a v dôsledku toho aj rozsudok krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. októbra 1932 č. T1 VII 54/29—42 v časti odsudzujúcej a obžalovaný dr. J. U. sa v smysle § 326 čís. 4 tr. p. oslobodzuje od obžaloby pre priestupok podľa § 6 zákona zo dňa 30. mája 1924 čís. 124 Sb. z. a n. na neho podanej. Vo smysle § 482 tr. p. sa vyslovuje, že náklady prevedeného trestného pokračovania znáša štátna pokladňa. O súkromoprávnych nárokoch sa v smysle § 487 tr. p. nerozhoduje.

D ô v o d y:

Dňa 3. mája 1929 bol uverejnený v periodickom časopise »Kassai napló«, v Košiciach tlačenom a vychádzajúcom článok, v ktorom bolo uvedené, že A. F. ako poštmajstrová v L. systematicky po dlhú dobu vy-

krádala dopisy, ktoré z Ameriky na poštu v L. došly, že ukradnuté z nich doláry vymeňovala v K. a v U., že z takto ukradnutých peňazí si postavila dom, chodila v najjemnejších šatoch a do najelegantnejších kúpeľov a že ju bolo často vidieť samotnú sedieť v prosceniovej lóži rusinského divadla; ďalej bolo v článku poznamenané, že menovaná bola zatknutá, že sa priznala k dlhému prevádzaniu trestných manipulácií, že prejavila ochotu nahradiť škodu, ktorá podľa jej tvrdenia robila len pár tisíc korún. Urazená A. F., ktorá sa podľa svojho tvrdenia o článku dozvedela dňa 11. júla 1929 po prepustení z vyšetrovacej väzby, podala dňa 17. augusta 1929 u krajského súdu v Košiciach návrh na potrestanie dr. J. U., ako zodpovedného redaktora časopisu »Kassai napló« pre prečin pomlavy a pre priestupok podľa § 6 (teraz § 4) zákona zo dňa 30. mája 1924 čís. 124 Sb. z. a n., spáchaný uverejnením citovaného článku. Riaditeľstvo pošt a telegrafov v Košiciach — ačkoľvek uražená skutočne bola v dobe v článku uvedenej poštovou úradníčkou na poštovnom úrade v L. — nedalo štátnemu zastupiteľstvu v Košiciach zmocnenie, v tejto veci v smysle vtedy platného § 9 zák. čl. XLI:1914 potrebné. Štátne zastupiteľstvo preto odoprelo prevziať zastupovanie obžaloby v tejto veci. Ale k návrhu urazenej samej nariadil vyšetrojúci sudca pri krajskom súde v Košiciach vyšetrovanie proti dr. J. U. pre prečin pomlavy, spáchaný uverejnením cit. článku. Po prevedení tohoto vyšetrovania podala uražená dňa 18. februára 1932 na dr. J. U. obžalobu, a to pre priestupok podľa § 6 zákona zo dňa 30. mája 1924 čís. 124 Sb. z. a n. Pri hlavnom pojednávaní bol obžalovaný dr. J. U. uznaný vinným cit. priestupkom, spáchaným tým, že ako zodpovedný redaktor časopisu »Kassai napló« dal uverejniť v hore uvedenom článku tvrdenie, že »uražená sa po svojom zatknutí priznala k svojim trestným manipuláciám a prehlásila, že je ochotná nahradiť škodu, ktorá podľa nej je len niekoľko tisíc korún«, ačkoľvek pri riadnej opatrnosti mohol uverejneniu tejto časti článku zabrániť. Od obžaloby pre cit. priestupok, pokiaľ vraj bol spáchaný uverejnením ostatného obsahu uvedeného článku, bol obžalovaný v smysle § 326 čís. 4 tr. p. oslobodený pre nedostatok zmocnenia. K odvolaniu súkromnej žalobníčky a obžalovaného zaoberal sa vecou odvolací súd. Pri pojednávaní dňa 3. marca 1933 — keď zastupovanie obžaloby prevzal verejný žalobca — vyniesol rozsudok, ktorým z dôvodu zmätočnosti podľa § 385 čís. 1 c) tr. p. zrušil prvostupňový rozsudok v oslobodzujúcej časti a uznal obžalovaného dr. J. U. vinným priestupkom podľa § 6-I. zákona zo dňa 30. mája 1924 čís. 124 Sb. z. a n. aj vo smere ďalších tvrdení hore opísaného článku. Vyslovil pri tom, že všetky inkriminované tvrdenia žalovaného článku zakladajú objektívne skutkovú podstatu prečinu utrhania na cti podľa §§ 1, 3-II. čís. 1 a 2 zák. čl. XLI:1914. Ináč potvrdil prvostupňový rozsudok. Podľa názoru vrchného súdu okolnosť, že pre tento trestný čin pisateľ článku a osoby na tomto čine inak event. zúčastnené nemôžu byť stíhané preto, lebo chýbí zmocnenie potrebné k stíhaniu zmieneného prečinu podľa trestného zákona, nemôže byť dôvodom, pre ktorý by nemohol byť zodpovedný redaktor vzatý na zodpovednosť pre priestupok podľa § 6 zák. čís. 124/24, — lebo tento priestupok je zvláštny trestný čin, ktorý sa trestá z úradu bez zmocnenia. Z týchto dôvodov shľadáva

vrchný súd v oslobodzujúcej čiastke v odpor vzatého rozsudku vecnú zmätočnosť, uvedenú v § 385 bod 1 c) tr. p. Tým bola vec pravoplatne, a to ešte za platnosti zákonného článku XLI:1914 (pred nadobudnutím účinnosti zákona zo dňa 28. júna 1933 č. 108 Sb. z. a n. o ochrane cti) skončená, lebo podľa § 28-IV. (teraz § 16-IV.) zákona zo dňa 30. mája 1924 čís. 124 Sb. z. a n. nebol ďalší opravný prostriedok v tejto veci prípustný.

V dobe prevedenia celého pokračovania platily o trestných veciach, spáchaných tlačou proti cti, zákonný článok XLI:1914 a zákon zo dňa 30. mája 1924 čís. 124 Sb. z. a n., nezmenený ešte zákonom zo dňa 28. júna 1933 čís. 108 Sb. z. a n. Je preto celú vec posudzovať výhradne len podľa predpisov v dobe pravoplatného skončenia trestnej veci platných. Ako z obsahu uverejneného článku ze zrejme, tvoril jeho obsah skutkovú podstatu prečinu pomlavy podľa §§ 1, 3-II. čís. 1, 2 zák. čl. XLI:1914. V článku tom totiž tlačou bolo tvrdené o urazenej, že pri výkone svojho úradu ako poštovní úradníčka na poštovnom úrade v L. vyberala z dopisov, z Ameriky došlých, doláry, že si tým zjednávala prostriedky k nákladnému životu a že sa doznala ku škode niekoľko tisíc korún, touto činnosťou spôsobenej. Tým tedy boli o urazenej ako úradníčke vo štátnej službe tvrdené skutočnosti, ktoré — boli-li pravdivé — mohli byť dôvodom, aby proti nej bolo zahájené trestné pokračovanie. Preto uvedený prečin pomlavy bolo by možno stíhať len so zmocnením podľa § 9 čís. 6 zák. čl. XLI:1914, resp. podľa § 11 cit. zák. čl. v prípade, že urazená v dobe spáchania činu nebola už vo verejnej službe. Išlo tedy v tomto prípade len o trestný čin, stíhateľný síce z moci úradnej, ale výhradne na zmocnenie. Odoprelo-li štátne zastupiteľstvo zastupovať obžalobu, nemohla — ako výslovne ustanovoval § 42-I. tr. p. — poškodená strana prevziať zastúpenie obžaloby, keď išlo o prípad uvedený v § 4 tr. p., t. j. o pokračovanie pre taký trestný čin, ktorého stíhateľnosť závisela od zmocnenia, ktoré poškodená sama dať ani nemohla. Podľa § 4 tr. p. v takomto prípade bez udeleného zmocnenia nesmelo pokračovanie ísť ďalej od stopovania. Názor krajského súdu — ktorý ináčej následkom odchylného právneho stanoviska odvolacieho súdu stratil svoj význam pri pravoplatnom vybavení veci — že tvrdenie článku o priznaní sa obžalovanej k trestným manipuláciám a o jej ochote k náhrade škody je možno stíhať na púhy súkromný návrh urazenej a nie na zmocnenie, bol mylný, lebo celý článok tvorí jednotný celok a nepze ho vôbec rozdeľovať na viac častí, lebo jedná výlučne o trestných činoch, ktorých sa urazená podľa článku hore opísaným spôsobom pri výkone svojho úradu dopustila, a o trestnom pokračovaní preto proti nej vedenom. Okolnosť, že časť zprávy je uvedená ako údajné doznanie sa urazenej k trestnej činnosti — spáchanej pri výkone úradu — nemá pre posudzovanie otázky, či ide o čin stíhateľný na zmocnenie alebo na súkromný návrh, významu, lebo urážlivé pre poškodenú bolo v podstate len tvrdenie, že ona sa dopustila činov v článku uvedených, nie však samo tvrdenie vzťahujúce sa na to, ako sa vyjadrila poškodená o týchto činoch pred súdom.

Rozsudkom vrchného súdu, ktorým bola vec pravoplatne vybavená, bol porušený zákon. Priestupok podľa § 6 (teraz § 4) zákona zo dňa 30.

mája 1924 čís. 124 Sb. z. a n., patriaci medzi trestné činy spáchané z ne-
 dbalosti je len rázu subsidiárneho, lebo môže byť aplikovaný proti zod-
 povednému redaktorovi len vtedy, keď podľa § 1 cit. zákona mu neľze
 trestný čin, spáchaný obsahom tlačiva, pričítať podľa ustanovení trest-
 ného zákona, totiž, keď neuverejnil článok úmyselne. V dôsledku uvedenej
 subsidiarity sdiela priestupok podľa § 6 cit. zákona osud prečinu podľa
 § 1 tohoto istého zákona, pokiaľ ide o všetky ostatné predpoklady činu
 okrem toho, či čin sa stal úmyselne alebo iba z nechalosti. Ponevác
 v danom prípade by nebolo možno stíhať zodpovedného redaktora dr.
 J. U. pre prečin pomluvy spáchaný uverejnením cit. článku nielen pre
 nedostatok úmyselnosti, ale aj pre nedostatok zmocnenia, neľze ho pre
 nedostatok zmocnenia trestať ani za nechalosť v tom istom prípade.
 Niet preto pochybnosti, že vrchný súd, keď vyslovil, že v tomto prípade
 je možno dr. J. U. stíhať aj bez zmocnenia z úradnej moci a odsúdil ho
 pre priestupok podľa § 6 (teraz § 4) cit. zákona, spáchaný uverejnením
 celého hore opísaného článku, porušil ustanovenia §§ 4, 42 tr. p. a § 9
 čís. 6 prípadne § 11 zák. čl. XLI:1914. Porušenie cit. predpisov stalo sa
 v neprospech obžalovaného dr. J. U., lebo tento bol odsúdený pre cit.
 priestupok, ačkoľvek podľa uvedeného mal byť pre nedostatok zmoc-
 nenia podľa § 9 čís. 6, prípadne § 11 zák. čl. XLI:1914 v smysle § 326
 čís. 4 tr. p. oslobodený od obžaloby. Treba preto vyhoveť opravnému
 prostriedku pre zachovanie právnej jednotnosti, podanému generálnou
 prokuratúrou, vysloviť, že hore cit. rozsudkom vrchného súdu v Koši-
 ciach byly porušené ustanovenia §§ 4, 42 tr. p. a § 9 čís. 6, prípadne
 § 11 zák. čl. XLI:1914, v smysle § 442-VI. tr. p. zrušiť rozsudky uvedené
 v enunciáte a obžalovaného podľa § 326 čís. 4 tr. p. od obžaloby pre
 priestupok podľa § 6 (teraz § 4) zákona zo dňa 30. marca 1924 čís. 124
 Sb. z. a n. oslobodiť.

Čís. 4923.

**I. Ten, kto podáva zmätočnú sťažnosť, môže žiadať o opis rozsudku
 len pred uplynutím trojdennej lehoty k ohláseniu zmätočnej sťažnosti;
 z nezákonného doručenia rozsudku nevzniká mu právo odôvodniť zmä-
 točnú sťažnosť po uplynutí osmidennej lehoty v § 388 odst. 2 tr. p. sta-
 novenej.**

**II. »Silné rozčulenie« v smysle § 307 odst. 1 tr. zák. je len také, ktoré
 zatemňuje slobodu vôle a zbavuje páchatel'a duševnej rovnováhy, po-
 trebnej k rozváženiu činu.**

(Rozh. zo dňa 15. februára 1934, Zm IV 670/33.)

N a j v y š š í s ú d preskúmal trestnú vec proti A. O., obžalované-
 mu zo zločinu ťažkého poškodenia na tele, z ktorého nastala smrť, na
 základe verejného pojednávania následkom zmätočnej sťažnosti verej-
 ného obžalobcu a obžalovaného a vyniesol r o z s u d o k: Zmätočná
 sťažnosť obžalovaného a jej prevedenie sa odmietajú. Vyhovujúc zmä-
 točnej sťažnosti verejného obžalobcu z dôvodu zmätočnosti označeného